

Farský infolist

Gréckokatolíckej farnosti
Zbudza - Oreské
- **dobrovoľný príspevok** -
9. 2. - 22. 2. 2026 /č. 4/

Veľký pôst

Ide o štyridsaťdňové pôstne obdobie prípravy zamerané na Veľkú noc, ktorá sa v Gréckokatolíckej cirkvi nazýva Pascha. Pôstna liturgia pripravuje na slávenie veľkonočného (paschálneho) tajomstva jednak katechumenov (ohlásených čakateľov na krst), pričom za nich v liturgii prednáša osobitné modlitby, ako aj veriacich tým, že im pripomína krst, ktorí prijali a pobáda ich k pokániu.

Podľa Pôstnej disciplíny Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku (schválenej Radou hierarchov) je prvý deň Štyridsiatnice a piatok Veľkého týždňa (Veľký piatok) strohý pôst, t.j. platí zdržanlivosť od mäsa, mlieka a vajec s pôstom – teda je dovolené raz za deň sa najesť do syta a pripúšťa sa najviac dvakrát malé občerstvenie. V stredu a piatky počas Štyridsiatnice sa zachováva zdržanlivosť od mäsa (požívajú sa bezmäsité pokrmy).

Počas celej Štyridsiatnice sa používa tmavočervená liturgická farba bohoslužobných rúch a oltárnych plachiet. Liturgický poriadok pre tých, čo sa modlia liturgiu hodín (predovšetkým mnísi v monastieroch) predpisuje, že počas Štyridsiatnice sa za jeden týždeň postupne pomodlia dvakrát celý žaltár (150 žalmov), ktorý je rozdelený na menšie celky.

História Štyridsiatnice siaha do čias apoštolov. Už prvé kresťanské spoločenstvá si v deň židovskej Paschy pripomínali Kristovo utrpenie a smrť a v tento deň dodržiavali pôst. Podľa historických prameňov tento tzv. paschálny pôst dodržiavali niektorí jeden deň, iní dva dni, iní ešte dlhšie. V 2. a 3. stor. sa postupne pôst presunul na obdobie pred Paschou, tzv. predpaschálny pôst. V 3. stor. v niektorých cirkvách predpaschálny pôst trval celý týždeň. Tento týždeň dnes nazývame Strastný týždeň (alebo Veľký týždeň) a je to týždeň pred Paschou. Koncom 3. stor. už veľký pôst trval do 40 dní. Od 4. stor. máme prvé jasné svedectvá o štyridsaťdennom predpaschálnom pôste (Nicejský koncil). Hoci v 4. stor. sa už Štyridsiatnica ustálila v Cirkvi na Východe i na Západe, nemala ešte presný názov a nebola zavedená jednotne. Na Západe sa Veľkopôstne obdobie rozšírilo neskôr ako na Východe.

Symbolika čísla 40

Podľa starodávnej tradície sa soboty a nedele vo Východnej cirkvi nepovažujú za pôstne dni. Aby sa dosiahlo číslo 40, pôst sa predĺžil zo šiestich na sedem týždňov. Západná (Latinská cirkev) mala šesťtýždenné Veľkopôstne obdobie, nakoľko aj sobotu počíta do pôstnych dní; veľký pôst mal teda aj na Západe iba 36 dní. Aby sa dosiahlo plných 40 dní pôstu, Západná cirkev v 7. stor. pridala ešte štyri dni na začiatok pôstu. Západná cirkev začína svoje Veľkopôstne obdobie na Popolcovú stredu; Východná o dva dni skôr.

Vo Východnej cirkvi trvá pôst prakticky 36 a pol dňa. Sedem týždňov pôstu bez sobôt a nedeľ tvorí ($7 \times 5 =$) 35 dní. K tomu treba prirátat' ešte Veľkú sobotu a polovicu noci pred sviatkom Paschy, ktorá sa tiež ešte považuje za pôstny čas. Veľký pôst v Gréckokatolíckej cirkvi teda trvá 36,5 dňa, čo predstavuje jednu desatinu roka.

Podľa inej interpretácie prvých päť týždňov Veľkého pôstu a päť dní šiesteho týždňa (5×7 plus 5), spolu dávajú 40 dní pôstu. Tak počítali 40-dňový pôst v Kyjevsko-pečerskej lavre. A práve šesť týždňov – nevynímajúc soboty a nedele – sa počítalo spolu. Ale aby nebolo (6×7) 42 dní v pôste, posledným dňom Veľkého pôstu počítali piatok pred Lazarovou sobotou. V tento deň, ako hovorí letopisec, končí sa 40-denný pôst. Strastný (Veľký) týždeň sa už nepočíta do Sv. Štyridsiatnice.

Číslo 40 má podobne ako čísla 3, 7, 9 už od najstarších biblických čias symbolický význam. Preto sa dostalo do predpaschálneho pôstu skôr v symbolickom ako doslovnom chápaní. Zmienky v Starom zákone: 40-dňová potopa (Gn 7, 4); 40-ročné putovanie Izraela po púšti (Nm 14, 33); 40-denný pôst Mojžiša predtým, než dostal od Boha tabule Zákona (Ex 34, 28); 40-dňové putovanie proroka Eliáša na horu Horeb (1 Kr 19, 8).

Zmienky v Novom zákone: na 40. deň Jozef a Mária priniesli dieťa Ježiša do chrámu (porov. Lk 2, 22); Ježiš sa 40 dní postil na púšti (Mt 4, 2); Ježiš sa 40 dní po svojom vzkriesení zjavoval na zemi (Sk 1, 2).

Oznamy :

- *farská púť do Medžugoria v termíne 16. 8. - 22. 8. 2026. Cena je 395 € na osobu. Nahlasujte sa v sakrestii do konca februára*
- *9. 2 - 15. 2. 2026 - Národný týždeň manželstva*
- *piatok 20. 2. o 16:45 bude v Zbudzi stretnutie so slávnostneprijímajúcimi deťmi*
- *počas pôstu používame na liturgiách vopred posvätených darov brožúrku „Moja modlitba“*

Kristus medzi nami !

LITURGICKÝ PROGRAM

	Zbudza	Oreské
Po 9. 2.	<i>sv. Nikefor, mučeník</i>	
	17:30 + Marián (r. Mandžákova)	16:15 ZBP Ela, Ema, Lea a rodičia
Ut 10. 2.	<i>sv. Charalampés, mučeník</i>	
St 11. 2.	<i>sv. Blažej, hieromučeník</i>	
	17:30 + Valéria (r. Kozárova) /40-dňová s panychídou/	16:15 + Jozef (r. Asverusova) /výročná s panychídou/
Št 12. 2.	<i>sv. Meletios, biskup</i>	
	17:30 ZBP Štefan (r. Mandžákova)	16:15 + Mária (r. Zalužicka) /40-dňová s panychídou/
Pi 13. 2.	<i>o. Martinián, prepodobný</i>	
	17:30 + Vladimír, Irena (r. Badidova)	
So 14. 2.	<i>syropôstna sobota - pamiatka prepodobných pôstnikov</i> Odchod do večnosti sv. Konštantína - Cyrila	
Ne 15. 2.	<i>Syropôstna nedeľa - 3. hlas</i> <i>(Zbierka - Charita I.)</i>	
	8:30 Za farské spoločenstvo	10:00 ZBP Peter

LITURGICKÝ PROGRAM

	Zbudza	Oreské
Po 16. 2.	<i>Začiatok sv. Štyridsiatnice (prísny pôst)</i>	
	17:30 ZBP Anna (r. Kločankova)	16:15 + Helena, Ján, Ján
Ut 17. 2.	<i>sv. Tedor Tirón, veľkomočeník</i>	
St 18. 2.	<i>sv. Lev, rímsky pápež</i>	
		17:30 + Magdaléna, Michal, Marek (r. Chorcholičova) <i>Liturg. vopred posvätených darov</i>
Št 19. 2.	<i>sv. Archippos, apoštol</i>	
	17:30 + Andrej, Margita (r. Prokopova)	16:15 ZBP r. Pavličova
Pi 20. 2.	<i>o. Lev, biskup</i>	
	17:30 + Helena, Ladislav, Silvia (r. Pencáková) <i>Liturg. vopred posvätených darov</i>	
So 21. 2.	<i>1. pôstna sobota</i>	
Ne 22. 2.	<i>Nedeľa ortodoxie - 4. hlas (1. pôstna)</i>	
	10:00 ZBP Ľudmila s rodinou (r. Čorejova)	8:30 Za farské spoločenstvo /Príspevok na bývanie/